

Danka LUKÁČOVÁ

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Slovenská Republika

Požiadavky stredných odborných škôl na absolventov

Úvod

Počas posledných rokov sa technológie v oblasti strojárstva a elektro-techniky podstatne zmenili, čo súvisí s ich masívnou automatizáciou vo výrobe. Na Slovensku je priemyselná výroba zameraná na automobilový priemysel, avšak odborní pracovníci pre túto oblasť nie sú na školách dostatočne pripravovaní, čo neustále zdôrazňujú aj zástupcovia Združenia Automobilového priemyslu SR. Títo dosiaľ nemali možnosť spoznať moderné softvérové technológie, ktoré sa v súčasnosti v praxi používajú. Aby sa ich uplatnenie na trhu práce zlepšilo a aby univerzita zabezpečovala konkurencieschopné vzdelávanie študentov, je potrebné inovovať obsahy predmetov v študijných programoch tak, aby zodpovedali požiadavkám praxe.

Z tohto dôvodu sa Pedagogická fakulta UKF v Nitre zapojila do výzvy ESF v operačnom programe Vzdelávanie a získala projekt na inováciu študijných programov na troch katedrách: Katedre techniky a informačných technológií, Katedre výtvarnej tvorby a výchova a Katedre telesnej výchovy a športu. Strategickým cieľom projektu je zabezpečiť inováciu študijných programov s cieľom lepšej prípravy absolventov v súlade s požiadavkami trhu práce a vedomostnej spoločnosti. Tento špecifický cieľ bude dosiahnutý inováciou 10 študijných programov, ktoré budú inovované a tvorené v úzkom prepojení s požiadavkami praxe a budú overené vo výučbe. Na Katedre techniky a informačných technológií budú inovované štyri študijné programy (dva na stupni Bc. a dva na stupni Mgr.). Ide o študijných program Učiteľstvo technickej výchovy a Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci.

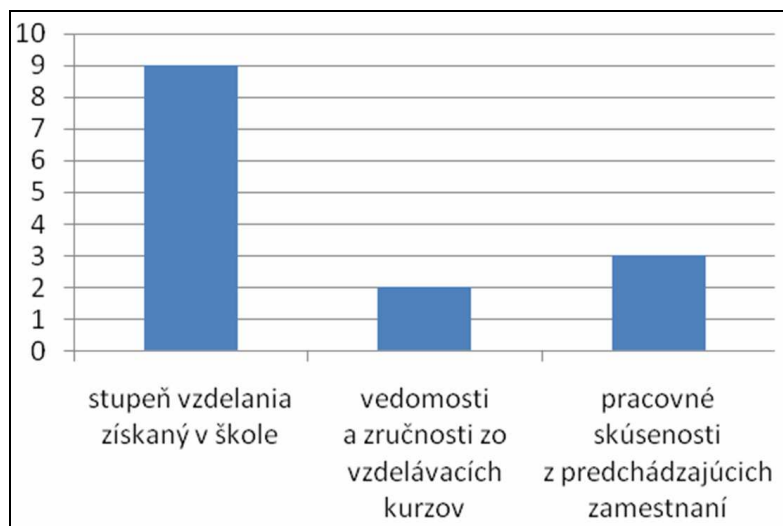
1. Použitá metodika

Súčasťou inovácie týchto programov je analýza potrieb trhu práce, na základe ktorej vznikne návrh na inováciu študijných predmetov tak, aby zodpovedali praxi a potrebám trhu práce. Na tento účel bol vypracovaný dotazník pre stredné odborné školy, ktoré sú „odberateľmi“ absolventov – učiteľov, ktorý bol zaslaný elektronicky na vyplnenie. Týmto spôsobom sa nám podarilo získať aspoň 10 vyplnených dotazníkov. Dotazník obsahoval 14 položiek. Prvých päť položiek bolo identifikačných – zaoberali sa názvom školy, jej sídlom, odvetvím, v ktorom pôsobí, počtom zamestnancov a údajmi o osobe, ktorá dotazník vyplňala – jej pracovné zaradenia. Konštatujeme, že v dotazníkovom

prieskume boli najviac zastúpené školy z Nitrianskeho kraja, z toho 50% pôsobí v strojárstve. Ostatné školy boli zamerané na poľno-hospodárstvo, potravinárstvo, stavby a dopravu. Zastúpené boli podľa počtu zamestnancov – stredne veľké školy, ktoré zamestnávajú do 100 zamestnancov (70%) a veľké školy, ktoré zamestnávajú nad 100 zamestnancov (20%). Jedna škola tento údaj neposkytla. Údaje do dotazníkov vyplnili pracovníci z oddelenia ľudských zdrojov (10%) a manažmentu (90%).

2. Situace v našem školství

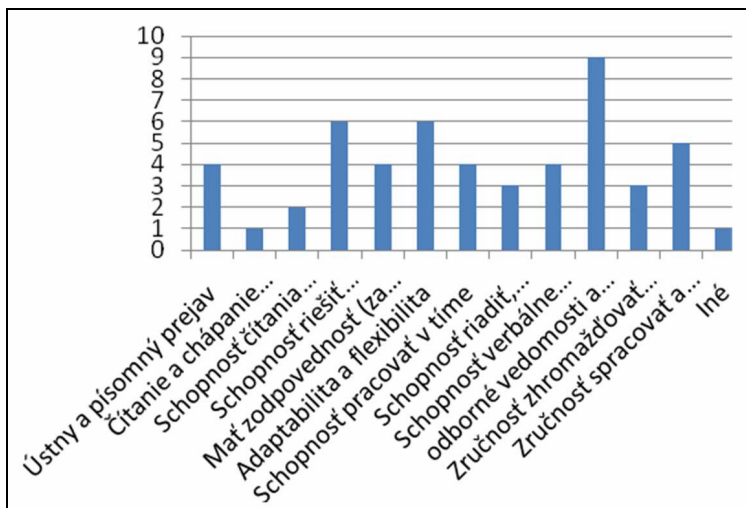
Šiesta položka v dotazníku zisťovala, o akých absolventov má škola záujem – z hľadiska stupňa dosiahnutého formálneho vzdelania. V tejto položke odpovedali respondenti takmer zhodne: školy uprednostňujú absolventov vzdelaných v odbore – s absolventským diplomom (70%). V siedmej položke sme sa pýtali, čo je rozhodujúcou kvalifikáciou uchádzača o zamestnanie pre získanie zamestnania z pohľadu zamestnávateľov. Najviac respondentov volilo v odpovedi možnosť „stupeň vzdelania získaný v škole“ (graf 1).

Graf 1. Položka 7

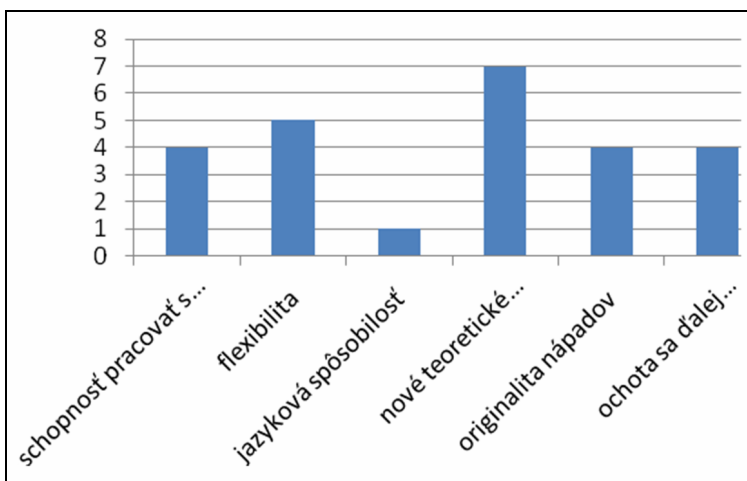
Ďalšia, ôsma položka sa pýtala na oblasti, v ktorých školy očakávajú lepšiu prípravu budúcich pracovníkov. V odpovediach si mohli vybrať z 13 možností, pričom do poslednej z nich mohli doplniť vlastnú alternatívu. Túto možnosť využil jeden respondent. Graf 2 prezentuje odpovede na túto položku dotazníka.

Najväčšiu dôležitosť respondenti prisúdili odborným vedomostiam pracovníka. Na druhom mieste to bola zodpovednosť a schopnosť riešiť problémovú úlohu, situáciu alebo jav bez emócií a adaptabilita a flexibilita pracovníka.

Graf 2. Položka 8

Deviata položka dotazníka sa pýtala respondentov na predpoklady, na základe ktorých prijímajú absolventov do zamestnania. Odpovede respondentov charakterizuje graf 3.

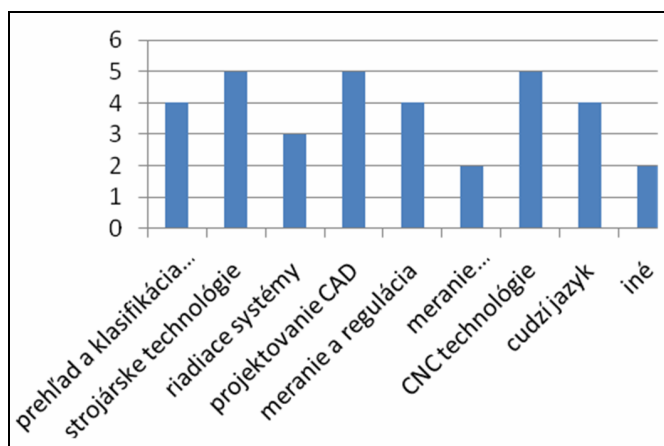

Graf 3. Položka 9

Nové teoretické znalosti, ovládanie nových technológií spolu s flexibilitou boli dôvody, ktoré respondenti najviac ocenili. Ako ďalšie v poradí boli tiež hodnotené: schopnosť pracovať s počítačom, originalita nápadov a ochota ďalej sa vzdelávať.

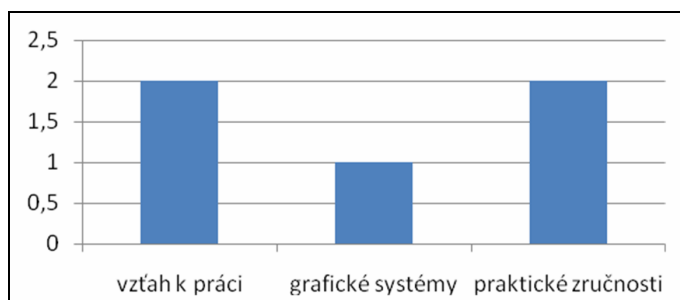
Desiata položka zisťovala, ktoré vedomosti požadujú školy od uchádzačov o zamestnanie. Graficky sme ich znázornili v grafe 4.

Ako vidieť z odpovedí respondentov, najviac očakávané sú vedomosti zo strojárskych technológií, vrátane CNC technológií spolu s projektovaním v CAD systémoch. Tieto odpovede sú samozrejme ovplyvnené tým, že prevažnú väčšinu škôl zapojených do prieskumu tvorili školy, ktoré vyučujú strojárské odbory.

Graf 4. Položka 10

Jedenásta položka zisťovala zručnosti absolventov, ktoré školy očakávajú od svojich budúcich pracovníkov. Odpovede respondentov boli takmer identické s odpoveďami na položku 10, iba do zručností pribudli jazykové spôsobilosti pracovníka. Zručnosťami, ktorými by mali absolventi disponovať sú podľa výsledkov dotazníka: strojárské technológie, projektovanie CAD, CNC technológie a cudzí jazyk. Dvanásta položka dotazníka bola koncipovaná ako otvorená, s možnosťou vpísania vlastnej odpovede (rovnako ako aj položky 13 a 14). Zisťovala, ktorá odborná oblasť absenteje v príprave zamestnancov.

Graf 5. Položka 12

Z grafu 5 vidieť, že v odpovediach prevažuje absencia vzťahu k práci, čo je v učiteľskom povolani závažný hendikep. Školy tiež nie sú spokojné s praktickou prípravou absolventov a to z hľadiska odborných technických zručností, ale aj pedagogických zručností – schopnosť zvládnuť žiakov a mať u nich prirodzenú autoritu.

V trinástej položke sme sa pýtali respondentov, ktoré profesie im v súčasnosti na trhu práce chýbajú. V odpovediach prevažovali profesie elektrotechnik (50%) a strojár (40%). V poslednej, 14. položke sme zisťovali, či respondenti pociťujú na trhu práce v niektorých oblastiach prebytok absolventov. V týchto odpovediach prevládali profesie: ekonóm (30%), sociálny pracovník (30%), právnik (20%) a učiteľ (20%).

Záver

Výsledky dotazníkového prieskumu potvrdili náš predpoklad, že v študijných programoch je potrebné posilniť odborné predmety zamerané na nové strojárské technológie a s tým súvisiace vedomosti a zručnosti študentov. Školy tiež očakávajú aj lepší vzťah k učiteľskej profesii u absolventov tohto typu štúdia. Do určitej miery je možné tieto postoje u študentov ovplyvniť aj v univerzitnom štúdiu, ale myslíme si, že je to aj otázky celkovej klímy a postoja spoločnosti k učiteľskej profesii a v neposlednom rade aj otázka ohodnotenia práce učiteľa. Táto skutočnosť má, aj v budúcnosti bude mať, rozhodujúcu úlohu na trhu práce, pretože jedným z hlavných faktorov rozvoja každej spoločnosti sú ľudské zdroje [Baráth, Feszterová 2013: 31].

Samozrejme, tento cieľ nie je možné splniť bez potrebného materiálového a softvérového zabezpečenia. Preto riešenie projektu ESF je jedinečnou možnosťou inovovať študijné programy a ciele projektu všetky splniť.

Naplnením cieľa projektu sa vytvoria podmienky pre trvalú podporu kultúry kvality a vybudujú sa pracoviská kompatibilné s reálnou firemnou a inštitucionálnou praxou. Inovácia študijných programov bude viesť k zlepšeniu kvality prípravy absolventov v teoretickej aj praktickej oblasti. Do budúcnosti je možné uvažovať o zvýšenej spolupráci trhu vzdelávania s trhom práce tak, ako je to zaužívané vo vyspelých priemyselných krajinách (teoretická príprava na univerzite, praktická príprava vo firme).

Očakávaný úžitok projektu je jednoznačný – vyššia konkurencieschopnosť absolventov PF UKF na trhu práce v porovnaní s inými univerzitami.

Článok je výstupom riešenia projektu Inovácia študijných programov na Pedagogickej fakulte UKF v Nitre za účelom skvalitnenia vzdelávacieho procesu. Projekt ESF. ITMS 26110230096.

Literatura

Baráth O., Feszterová M. (2013), *BOZP ako motivačný faktor v edukačnom procese* [in:] *Trendy ve vzdelávání 2013*, Olomouc: PdF, Univerzita Palacký. ISSN 1805-8949.

Inovácia študijných programov na Pedagogickej fakulte UKF v Nitre za účelom skvalitnenia vzdelávacieho procesu. Projekt ESF. ITMS 26110230096.

Resumé

Na Katedre techniky a informačných technológií PF UKF v Nitre je riešený projekt ESF s názvom Inovácie študijných programov na Pedagogickej fakulte UKF v Nitre za účelom skvalitnenia vzdelávacieho procesu. Jedným z cieľov riešenia projektu, okrem inovácie učiteľských študijných programov a študijného programu BOZP, ktorý je garantovaný Katedrou techniky a informačných technológií PF UKF v Nitre, je zisťovanie požiadaviek trhu práce na absolventov štúdia. V príspevku autorka uvádza výsledky dotazníkového prieskumu v stredných odborných školách.

Kľúčové slová: trh práce, absolvent, požiadavky.

Secondary vocational schools requirements for graduates

Abstract

At the Department of Technology and Information Technology University in Nitra PF is designed ESF project titled Innovation curricula at the Pedagogical Faculty of the University of Constantin the Philosopher in Nitra in order to improve the educational process. One of the objectives of the project, addition to innovation in teaching curricula and curriculum OSH, as guaranteed by Department of Technology and Information Technology PF UKF in Nitra is a survey of labor market for graduates. In this paper the author presents the results of a questionnaire survey in companies.

Key words: labor market, graduate, requirements.